

Start Your Project Challenge B2

Мога да планирам проект и да го реализирам с екип
Базисно обучение по предприемачество

Стартирай твоя проект

Какво представлява един проект? Как протича той, какво е необходимо за него? Това младежите научават с помощта на собствен проект, който те планират, изпълняват и завършват. В зависимост от разполагаемото време, могат да бъдат осъществени и по-обхватни дейности.

Материали за учителите

В материалите провеждането на предизвикателствата е описано детайлно, стъпка по стъпка, за да се даде възможност за директното им използване в класната стая. Материалите за учителите се прилагат заедно с материалите за учениците (=Работни листове).

Знакът „➡“ е използван за работна задача, която служи за задълбочаване на знанията и се прави по избор. Съответните работни листове се намират в документа „Допълнителни материали за учениците“. Всички документи са публикувани на интернет страницата www.youthstart.eu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

BMB
Bundesministerium
für Bildung

МИНИСТЕРСТВО
НА ОБРАЗОВАНИЕТО
И НАУКАТА

stadtschulrat
für wien

YouthStart
Bulgaria

Програмата Youth Start Entrepreneurial Challenges

е базирана на TRIO-модела за предприемачество – www.youthstart.eu

Базисно обучение по предприемачество	Култура на предприемачеството			Гражданско обучение по предприемачество
 Idea Challenge Hero Challenge	 Empathy Challenge	 Storytelling Challenge	 Buddy Challenge	 My Community Challenge
 My Personal Challenge Lemonade Stand Challenge	 Perspectives Challenge	 Trash Value Challenge	 Open Door Challenge	 Volunteer Challenge
 Real Market Challenge Start Your Project Challenge	 Extreme Challenge	 Be A Yes Challenge	 Expert Challenge	 Debate Challenge

TRIO-моделът е цялостна концепция, която обхваща три области:

„**Базово обучение по предприемачество**“ разглежда базисната квалификация, свързана с предприемаческо мислене и поведение, компетентността за разработване на собствени идеи и умението да ги реализираш гъвкаво и иновативно.

„**Култура на предприемачеството**“ се свързва с насърчаването на култура на открито приемане на новостите, култура на емпатия, на екипност и креативност, на целенасоченост и собствена инициатива, но също така и осъзнаване и готовност за поемане на риск.

„**Гражданско обучение по предприемачество**“ цели укрепването на социалната компетентност на граждани, които да поемат отговорност за себе си, за другите и за околната среда.

Всяко от 18-те предизвикателства е замислено като „**семејство**“, което е включено в една от изброените по-горе три области на TRIO-модела, като отделните семейства-предизвикателства обхващат различни образователни нива. Обозначенията върху материалите за обучение показват нивото, за което са предназначени: **A1 – начална степен, A2 – прогимназиална степен, B1, B2 и C1 – различни нива на горната гимназиална степен. Всяко следващо ниво надгражда предходното.**

Методически указания

Тема	Стартирай твоя проект
Ниво	B2
Предизвикателство-семејство	<p>Start Your Project Challenge – планиране -> организиране -> реализация!</p> <p>В програмата е включен проектен мениджмънт както за големи, така и за малки. Децата от началната степен започват своя първи, малък проект (малка зеленчукова леха), разпределят си работата и поемат отговорност. Учениците от прогимназията също се запознават с предимствата на екипната работа като използват един ден за детайлно планиране и реализация. В горната гимназиална степен в началото става дума за близък до реалната практика проектен мениджмънт, по-конкретно - доставчик на плодова салата. След това младежите реализират в екип собствени проекти, които включват етапите от анализ на средата, изготвяне на заданието до изпълнение стъпка по стъпка на структурния план на проекта.</p>
Продължителност	<p>Приблизително 5 учебни единици за въвеждането и проектния мениджмънт (обработка на документацията без стъпките, работните листове и задачите, отбелязани с ➕, вкл. ➕ -материал, 10 учебни единици.)</p> <p>За изготвянето на собствен проект, в зависимост от обема на проекта, са необходими минимум 20 часа. Дали това ще се направи в рамките на учебните часове или в извънучебно време, се определя от конкретните възможности.</p>
Идеята зад това предизвикателство	<p>Цел на това предизвикателство е учениците да бъдат въведени в различните фази и в инструментариума за работа по проекти. Успоредно с това трябва да се планира собствен проект, той да бъде проведен и приключен. Възможностите за по-големи проекти се простират от дейности с непридружавани непълнолетни бежанци през празненство за рожденик до записване на музикален клип (видео).</p>
Предприемачески компетентности според Референтната рамка	<p>Мога да идентифицирам моите силни и слаби страни и преследвам упорито целите си, като мога да преодолявам възникнали трудности и да поемам отговорност.</p> <p>Мога да планирам цели, да разработвам работни пакети за реализацията и да изпълнявам проект.</p> <p>Мога да планирам финансите и да правя коректни отчети.</p>

	<p>Мога да разработвам подходящи стратегии, за да се справям с трудни ситуации в съвместната работа.</p> <p>Мога да изграждам мрежи и да обмислям съвместна дейност с други.</p> <p>За целите си мога да използвам модерни технологии.</p>
Езикови компетентности	<p>Мога да обясня на друг идеята си ясно и убедително, така че той да се ориентира и да разбере за какво точно става дума.</p> <p>Мога да общувам устно и писмено с други хора, да обменям мнение относно чужди гледни точки и да дам конструктивен принос за постигане на общо решение.</p> <p>Мога да създам добре свързани и аргументирани устни и писмени текстове и да запозная друг човек с моята гледна точка.</p> <p>Мога да ползвам специализираната терминология на проектния мениджмънт.</p>
Лексика по темата (на учебни плакати)	<p>Проект, реализиране/внедряване, проектен мениджмънт, работни пакети, маркиращ/ключов етап, списък на маркиращите етапи, времеви график, финансов план, структурен план на проект (WBS), проектно задание, анализ на обкръжаващата среда.</p>
Проверка на компетентностите	<p>Конкретно изпълнение на проект в малка група (или в класа) вкл. презентация</p>
Предварителни знания	<ul style="list-style-type: none"> Опит с креативни техники, методи за структуриране на информация Опит - работа по групи Работа с предизвикателство Hero Challenge (Мога да разработя идея, която бих желал да реализирам в рамките на проект). Работа с предизвикателството Idea Challenge (Мога да изготвя бизнес модел за една идея.) Работа с предизвикателството Real Market Challenge (Мога да изготвя за една идея базисен бизнес план.)
Тяло & Дух	<p>На следните линкове ще намерите кратки несложни упражнения за активиране и концентрация, а също и упражнения за по-добра съсредоточеност (вкл. кратки видеоклипове). В зависимост от ситуацията изберете едно или повече от предложените упражнения: www.youthstart.eu или на www.youthstartbg.weebly.com/</p>
Подготовка	<ul style="list-style-type: none"> Работните материали за учениците да се копират – откъс от Линднер,Й./Фрьолих, Г.: Да участваме в икономиката т.2 (Lindner, J./Fröhlich, G.: Wirtschaft gestalten Band II HLW) (С любезното съгласие на Австрийското издателство за учебници) Копия на работен лист 1 за самооценка ➡ Работен лист 2 за обобщена саморефлексия - копия

Провеждане	
Работна стъпка 1	<p>Генериране на проекти съотв. идеи за проекти</p> <p>Съберете заедно на лепящи листчета (Post-its) в класа имена на проекти,</p> <ul style="list-style-type: none"> а) които особено много са се харесали на учениците, б) в които вече сте участвали или в) идеи за проекти, които вдъхновяват учениците и в които те желаят да реализират конкретни неща.
Работна стъпка 2	<p>Кратко представяне на проектите съотв. проектните идеи пред класа. Всеки ученик представя накратко идеята, записана на неговото листче, и обяснява защо я е избрал точно за този проект.</p>
Работна стъпка 3	<p>Работа с материалите за учениците.</p> <p>В Материалите за учениците ще намерите „Стартирай твоя проект“, които са откъс от учебника на Линднер,Й./Фрьолих, Г.: Да участваме в икономиката т.2 (Lindner, J./Fröhlich, G.: Wirtschaft gestalten Band II HLW) (С любезното съгласие на Австрийското издателство за учебници)</p> <p>Тази извадка представлява въведение в проектния мениджмънт и в нея се обяснява стъпка по стъпка как се планира един проект, как се провежда и (да се надяваме) как успешно се приключва. Някои от стъпките, както и проверката на компетентностите, са отбелязани като „➡“</p> <p>Представени са и работни задачи, свързани с прилагането на различни инструменти от проектния мениджмънт. Успоредно с това учениците трябва да направят в малки групи (или в класа) собствен проект.</p> <p>Покажете в началото на главата на учениците филма „Проектен мениджмънт“(„Projektmanagement“) от YouthStart TV. Той дава първоначална представа за всички инструменти на проектния мениджмънт, за които става дума в материалите.</p> <p>Изпълнете по-нататък с класа отделните работни задачи от материала „Стартирай твоя проект“ и успоредно с това направете проект (или в малки групи, или с целия клас).</p> <p>Обърнете внимание: При изготвяне на проект се поставя и въпросът за интелектуалната собственост (ip – intellectual property). Когато проектните екипи имат уникална, иновативна идея, те би трябвало да защитят правата си (авторско право евентуално като марка или чрез регистриране на патент). И обратното е също толкова важно, т.е. учениците трябва да се отнасят коректно с интелектуалната собственост на трети лица и да назовават източника на използваните текстове, а не да създават впечатлението, че самите те са техни автори.</p>

Работна стъпка 4	Самооценка в края на урока Учениците изпълняват задачите от Работен лист 1 (Самооценка в края на урока).
➔ Работна стъпка 5	Обобщение на саморефлексията Учениците работят по ➔ Работен лист 2 (Обобщение на саморефлексията).
Контекст в рамките на програма Предизвикателства	Това предизвикателство надгражда „Start Your Project Challenges“ от по-ниските нива. За подготовка трябва да са направени предизвикателствата от семействата „Idea“ (Ниво B1), „Hero“, „Real Market“ и „My Community“. Като следващи са подходящи предизвикателствата от семействата „Open Door“ и „Volunteer“.
Полезни връзки	За проекта You th Start Entrepreneurial Challenges: www.youthstartproject.eu Други учебни материали (вкл. филми): www.youthstart.eu Видео за въвеждане в темата „Проектен мениджмънт“ ще намерите по YouthStart TV на www.youtube.com (Да се въведе в полето за търсене: YouthStart TV, Projektmanagement)
Условия за ползване	Всички материали за учители и ученици, разработени в рамките на Youth Start Entrepreneurial Challenge, са под лиценз на Креатив комънс (Creative-Commons-Lizenz). Можете да размножавате и разпространявате материалите във всякакъв формат или среда, но само при коректно назоваване на имената. Няма право да използвате материалите с комерсиална цел. Можете да обработвате материалите, но да ги разпространявате само под същия лиценз както оригинала. Точните подробности по лиценз ще намерите на интернет страницата: http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.de Екипът на Youth Start Team ще се радва, ако се свържете с нас: от една страна за свързване с националните партньори и техните предложения и от друга – за подпомагане реализацията на проекта. e-mail: siop_smartstarteurope@abv.bg ; office@ifte.at
Автори Издатели	Йоханес Линднер (Автор и издател), Гералд Фрьолих (Автор и издател), Ева Ямбор (издател), Горанка Недева (издател)
Графично оформление	Валентин Майерхофер (Layout), Петер Щромберггер (пиктограми)
Превод Редактор	Зоя Каприева Горанка Недева

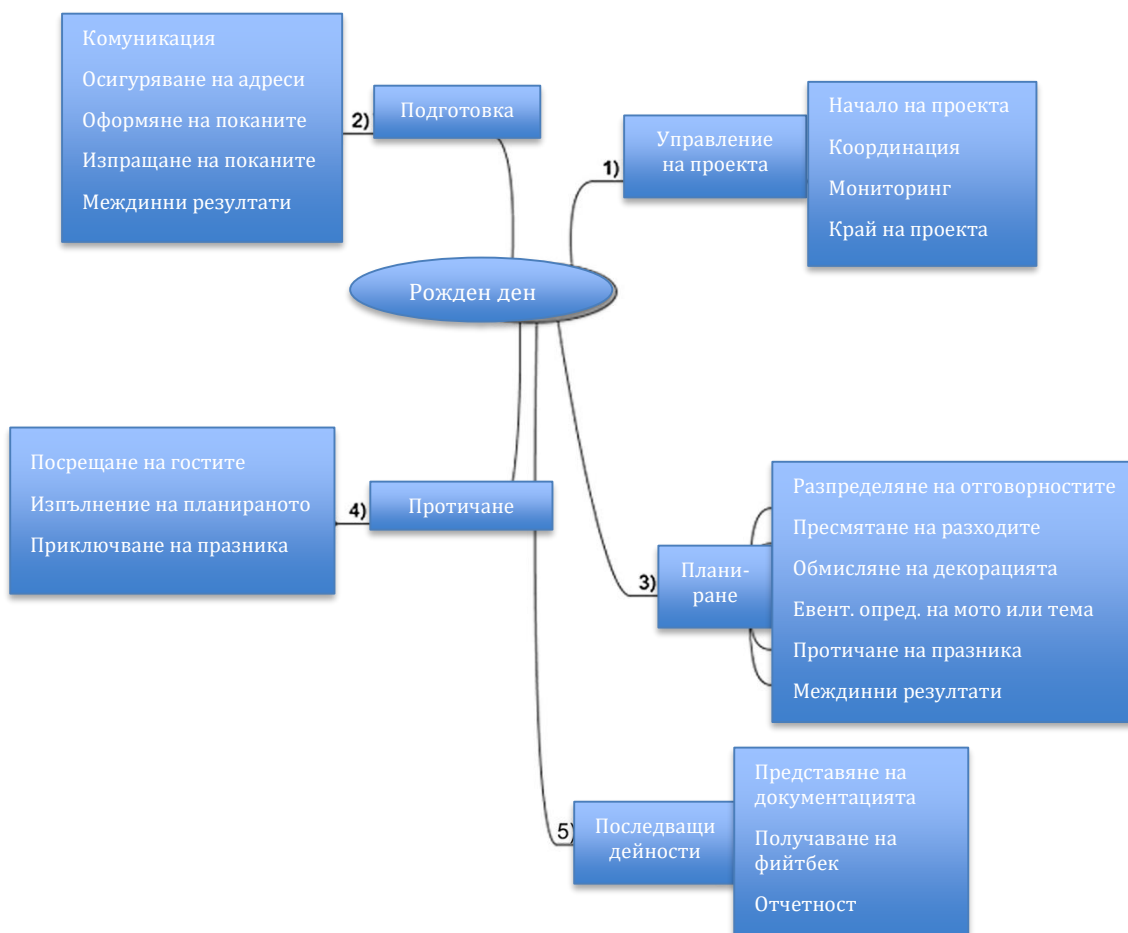

Указания за решенията на задачите от работните материали

Указания за решение на Работна задача 1: Идентифициране характеристиките на един проект

- Зад проекта „Празнуване на рожден ден“ се крие нещо, което се случва само веднъж. То е посветено на един човек и тъй като човек има само един път в годината рожден ден, този проект не може да се причисли към ежедневните събития, въпреки че отговарящият за проекта нееднократно вече е организирал празници с такъв повод.
- Всеки проект има срок (Deadline), докога всичко трябва да е окончателно планирано и организирано – последното съвпада обикновено точно с рождения ден.
- За едно успешно тържество е необходимо и място на провеждане, което трябва да бъде избрано; кетеринг, за да се обслужват гостите; достатъчно напитки, за да има за всеки по нещо; добра музика (музиканти, оркестър, ди джей, дискове, музикална листа т.н.) и забавна програма, за да се забавляват всички. За да се координира всичко това, е необходимо добра мениджмънт стратегия, която да решава комплексни задачи и да обърне внимание на различни области (финансиране, планиране, мениджмънт, решаване на проблеми и т.н.)
- След приключване на проекта „Празнуване на рожден ден“ организацията се разпуска и поради това един проект е временна организационна форма.

Схема на проект - „Празнуване на рожден ден“:

Указания за решение на Работна задача 2: Анализ на характеристиките на един проект

Дейности	Правилно	Грешно	Обосновка
а) В счетоводството се прави месечно приключване.		X	Счетоводството е самостоятелен отдел в ед предприятие и има собствени предписания, кои трябва да бъдат спазвани. То не е ограничено в времето, защото е самостоятелна професия, а проект.
б) Вие организирате спортен празник за цялото училище.	X		Един спортен празник е еднократно събитие, ограничен във времето, и изисква при реализацията участието на различни специални области.
в) Вие основавате клуб за дебати и планирате участие в състезание след една година.	X	X	Клубът по дебати се основава → еднократно и може да се проведе като проект. Но планирането на участия в състезания по дебати може да е регулярно. Биха могли да бъдат използвани инструментите на проектния мениджмънт, напр. планиране на пристигането, на времето, калкулиране на разходи и др.
г) Вие прекопавате зеленчуковата градина.		X	За да прекопаете зеленчуковата градина, не трябва да се приложат методите на проектния мениджмънт, а е необходимо човек само в мислите си да изясни как иска да подходи към дейността. В случая не се изисква решаване на комплексни задачи.
д) Искате да направите нова зеленчукова градина и да инсталирате иновативна напоителна система.	X		За направата на нова зеленчукова градина обаче, човек се нуждае от много знания по проектен мениджмънт. Необходими са много специални области, проектът трябва да се осъществи в рамките на определено време, иновативен е, комплексен и еднократен.
е) Вие разработвате бизнес модел и искате да го изпробвате за определен период от време	X		Изпробването на бизнес модел е еднократно и ограничено във времето. Има ясна цел и са необходими различни тематични области. Ако експерименталният проект протече успешно, то бизнес моделът евентуално ще продължи да се използва и ще се превърне във фиксирана дейност – с това той ще отпадне от проектната схема.

Указания за решение на Работна задача 3: Анализ на идеята на проекта и на целите

- а) Основни части на проектната идея и на целите на проекта: Австрийски младежи, които проучват съвместно с непридружавани, непълнолетни бежанци австрийската култура ... общ процес на учене и равнопоставена подкрепа между младежите. Да се съберат австрийски младежи с връстници от други култури, да се открият общите неща и да се научи нещо за различията. Освен това да се преодолеят предразсъдъците и да се насърчи межкултурното разбирателство и уважението към многообразието. Организиране на различни работни срещи (уркшопове).
- б) Резултатът, който трябва да се постигне чрез този проект
- Чрез проекта трябва да се преодолеят предразсъдъци и да се стимулират интеркултурното разбирателство и уважението към многообразието.
  - Ако проектът се развие много добре и още младежи се мотивират за културен обмен, той може да получи широко разпространение - трудов свят и т.н.
  - Следващият резултат трябва да бъде възникването на открито и толерантно общество, в което всички хора са отворени за сближаване един с друг и се отнасят без предразсъдъци един спрямо друг.
  - Непридружаваните непълнолетни бежанци могат да използват и подобрят в проекта своите знания по немски език.

➤ Указания за решение на Работна задача 4: Анализ на правилата:

Правила за get2gether	Описание – Забележките за проблемните сфери са в наклонен шрифт
Всеки член на екипа отговаря изцяло за работния пакет или сферата, които е поел като отговорност.	<p>Всеки член се опитва да изпълнява своите задачи самостоятелно и в съответствие с правилата.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Членовете на екипа ще подготвят своите сфери на отговорност или работни пакети у дома, а не по време на съвещание, тъй като това би попречило на работния процес. <i>Някои задачи могат да се изпълняват само в екип, напр. подаване на документи за различни състезания. Тук са важни съгласуваността и съдействието на целия екип.</i> • Ако някой от членовете не може да участва в заседание, то решение може да се вземе и без него. <i>Важните решения би трябвало да се вземат съвместно и да бъдат обсъждани с екипите.</i>
Всички спазват много точно всички срокове.	<ul style="list-style-type: none"> • Всички работни пакети и други поставени задачи трябва да бъдат изпълнявани в срок. • В случай, че даден член не може да спазва срока, той може да поиска помощ от другите колеги от екипа и задачите се разпределят, хората си помагат взаимно. <i>Тук се крие опасността, че това може да се случи отново, да се повтори→на такива хора се помага първия път и се обсъжда как да се предотвратят такива случаи в бъдеще.</i>

Изготвяме индивидуални доклади за напредъка и работни протоколи..	<ul style="list-style-type: none"> • Всеки член на екипа документира индивидуално своята работа с индивидуални протоколи за дейността. <p><i>Качеството на протоколите на отделните членове може да бъде твърде различно.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • След всяко заседание трябва да бъде изготвен протокол, който се съхранява в папката на проекта (включително запис в списъка на работните протоколи) <p><i>Предварително трябва да е ясно кой отговаря за воденето на протокола.</i></p>
Ние ценим добрата комуникация.	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникационната форма, която основно прилагаме, е личният контакт. • Доколкото е възможно, резултатите се качват в друпбокс (dropbox) веднага, след като станат факт. • Информацията се предава коректно по-нататък. • Когато член от екипа боледува по-дълго, той получава постоянно информация за актуалното състояние на проекта. <p><i>Отговорностите трябва да са ясни.</i></p>
Всеки член на екипа стои зад проекта и подкрепя останалите.	<ul style="list-style-type: none"> • Ние се стремим като екип на проекта да постигнем съвместно определените цели. Всички се чувстват отговорни за резултатите от целия проект. • Евентуално възникнали конфликти решаваме незабавно вътре в екипа. • Комуникацията в екипа е открита; „деликатната“ информация се определя като такава и не се изнася навън. • Членовете на екипа се подкрепят взаимно през целия период докато трае проектът. Ако възникнат проблеми със сроковете, членовете на екипа поемат част от работата на другите и взаимно си помагат.

Указания за решение на Работна задача 5: Анализ на обкръжаващата среда и на заинтересованите страни

а) Заинтересовани страни

- Клиенти: непридружавани непълнолетни бежанци (ННБ)
- Доставчик: напр. съквартиранти в едно домакинство или квартира за бежанци, в която живеят непридружавани непълнолетни бежанци.
- Партньори: напр. футболен клуб, с чиято помощ може да бъде реализиран един уъркшоп.
- Държавни институции: училищна власт, служба за организиране на мероприятия (ако съществува задължение да се съобщи за уъркшопа)
- Възложители: В този случай бяха ангажирани младежи, които сами пожелаха да проявят активност. Би могла да бъде и общината или някоя общност.

б) Конфликти на целите

Заинтересовани страни	Проблеми/Позитиви	Последица	Мярка
ННБ	Младежите са въодушевени от общите дейности и организират сами уъркшопове.	ННБ сами проявяват активност.	В планирането се взема предвид възможен уъркшоп на ННБ.
Съквартиранти, съжителстващи в едно домакинство	Добър човек, към когото могат да се обръщат, за да бъдат избегнати межкултурни проблеми.	Проблемите се предотвратяват предварително.	Да се поддържа контакт с ръководителя на съжителстващата група.
Общност/Община	Не всички реагират положително на проекта.	В екипа се появява отчасти разочарование.	Да се подготвят аргументи защо проектът е важен.

➤ Указания за решение на Работна задача 6: Анализ на логическата рамка за карта на града за младежи

а) Проверка на мерките

- При мерките липсва калкулация на разходите и на цената. Трябва да се изчисли и Break-even-Point (критичната точка).
- Споменават се пласментът и продажбите, но липсват цел и мерки.
- Без двете споменати точки проектът не би могъл да протече успешно.

б) Рискове

- Риск 1: Всеки има различна представа за „добро“ място. Тук трябва да се вземат предвид различните потребности на момчетата и на момичетата. Друга опасност: недостатъчно участие в допитването.
- Риск 2: Тук може да възникне проблемът с разликата в интересите на момчетата и момичетата.
- Риск 3: Тук може да се стигне до големия риск да не се покрият разходите поради това, че предварително не е изработен финансов план.
- Риск 4: Няма риск.

Указания за решение на Работна задача 7: Анализ на работните пакети и на структурния план на проекта (СПП)

- а) Връзка със структурния план на проекта
- б) Структурният план на проекта визуализира отделните процеси и работните пакети на проекта. От него става ясно в каква последователност трябва да се изпълни работата по проекта. За да се изработи структурен план на проекта, трябва (стъпка по стъпка) да се обмисли протичането на проекта. Отделните дейности в проекта се определят въз основа на фазите в него.

Функцията на структурния план на проекта се изразява в оказването на помощ на всички онези, които искат да разработят проект и да покаже, как те като група стъпка по стъпка да достигнат да готовия проект. Освен това той съдържа информация за отговорностите и данните от контролинга относно важните величини в проектния мениджмънт: разходи, срокове и резултати. СПП показва също кои работни пакети от кого трябва да бъдат изготвени. Той е сърцевината на всеки проект.

- в) Маркиращи/ключови етапи

За успешното приключване на един проект е важен общият поглед върху дейностите, но също така и наличието на достатъчно време за изработването и внедряването. В това отношение може да помогне списъкът на маркиращите етапи: той съдържа собствените междинни цели, които трябва да бъдат изпълнени, за да се постигне накрая главната цел.

При маркиращи етапи се говори и за междинни цели, напр. при строежа на къща: основите са готови, от там нататък могат да стартират следващите работни пакети. За всеки работен пакет трябва да се формулира следната информация:

- Име на работния пакет
- Номер на работния пакет
- Старт (от)
- Край (до)
- Отговорни лица
- Описание на дейностите, които трябва да бъдат проведени
- Евентуално предпоставки за провеждането
- Резултати/Продукти

Указания за решение на Работна задача 8: Анализ на структурен план на един проект

- а) Функция на структурния план на проекта: визуализира отделните процеси и работните пакети на един проект. От него става ясно в каква последователност трябва да бъдат изпълнени дейностите по проекта.
- б) Определянето на последователността е важно, защото някои работни пакети трябва изцяло да бъдат приключени, преди да може да се започне със следващия работен пакет.

Указания за решение на Работна задача 9: Срокове - Графици

- а) Време: по-малко от 4 месеца (от 1. март до 11. юни) → 11 седмици
- б) Работни пакети:
  - Работни пакети за въвеждащата фаза: интернет обучение, тренинг за екипа
  - Работни пакети за креативната фаза и фазата на проучване: техническа помощ, икономическа помощ, анализ на разходите и ползите
  - Съгласуване на съдържанието, детайлна концепция, техническо обучение, реализация и презентация.
- в) В началото се започва с основополагащи дейности като обучения и концепция, едновременно с това се организират спонсори и технически средства. Следва съгласуване на съдържанието и детайлната концепция, които са важни за бъдещите дейности. Съвсем накрая са презентацията и един празник, който може да се случи, ако всички предхождащи дейности са извършени.
- г) Вземат се предвид ваканции, съботи и недели, периоди за провеждане на изпити, за класни работи, възможни екскурзии и други училищни ангажименти (домашни работи, презентации или други проекти)

Указания за решение на Работна задача 10: Разсъждение върху финансовия план на проекта

- а) Трябва да се прави разлика между първоначално очакваните и действителните стойности (разходи).
Очаквани: планирани разходи, постъпления, → преценка във фазата на разработването на проекта; предварителни. Актуални: действителни разходи, постъпления; след реализация на проекта – истински/ действителни разходи.
- б) Текущи актуализации
  - Планът се променя, разходите се променят, въздействие на обкръжението, спонсори/ инвеститори и т.н.; стойността се актуализира, за да се разполага с реалната такава.
  - Важно е да бъде на разположение един, по възможност, реалистичен финансов план, тъй като той допринася за планирането на разходите.
- в) Планиране на сроковете за плащанията
  - за да се знае, кога и колко пари са необходими, за да се плащат сметките и задължения към доставчиците.
  - Друга важна причина е, че така по-добре могат да се сравняват разходите и приходите.
  - Своевременното разплащане означава без закъснения и предупреждения.

Указания за решение на Работна задача 11: Анализ на проектното задание

- а) „Цели“ и „Не-цели“: Това са две понятия, които се използват в планирането на стратегическите цели.
  - Цели: Онези събития, които при всички случаи трябва да настъпят и по които се работи непрекъснато.

- Не-цели: нежелани странични въздействия; антицели; събития, които не бива да настъпват в никакъв случай.

б) Основни задачи: имат се предвид грубите фази на един проект съотв. онези задачи, които са екзистенциални и съставляват проекта.

➤ Указания за решение на Работна задача 12: Анализ на риска

а) Анализ на риска

Анализът е необходим, за да може да се преценят и предотвратят възможни рискове респ. да се ограничат рисковете и проектът да се подсигури.

Когато се познават предварително рисковете, човек е в състояние да обмисли алтернативно решение за проблема.

б) Трудности при анализ на риска

Отчасти е трудно да се прецени колко висока е вероятността на риска (в проценти). И то особено тогава, когато човек работи над своя първи проект или дейността е като „непозната земя“. Отчасти и поради това, че не винаги е ясно на 100% кой за какво отговаря (преди всичко, когато сферите на дейност отчасти съвпадат). Това означава, че изчисляването на вероятността на риска може да се превърне в проблем. Трябва още да се добави, че когато човек открие твърде много рискове, той става твърде предпазлив и може да се откаже от своите планове.

➤ Указание за решение на Проверка 1: Проект музикално видео – логическа рамка

Ще има класическо музикално видео, в което „Приятелите на рока“ показват, че малките деца могат сами да правят музика (т.е. сами да се активизират). Тъй като записването на едно такова видео изисква много време и е свързано с различни разходи, рекламата най-напред ще бъде публикувана в социалните мрежи и евентуално показана също по телевизията (име на видеото: „Kinder rocken“ („Децата правят рок“)).

Цели	Мерки	Очаквани събития съотв. резултати Output	Оценка
Концепция – създаване на сценарий за видео запис	Брейнсторминг в екипа → всеки споделя идеята си	Изготвяне на прегледна таблица за резултатите или мисловна карта (Mindmap) на компютър	Всеки дава гласа си за отделните области (ев. демократично или анонимно)
Определяне на локацията	Да се изпрати по имейл запитване до различни детски градини	Потвърждение от отделните детски градини	В детската градина има малки групи, които би трябвало да са за идеята и се очаква да проявят интерес.

Start Your Project Challenge B2

Youth Start Entrepreneurial Challenges

Проектът се осъществява → рок концерт	Тъй като „Приатели на рока“ активно работят в музикалния бранш, не са им необходими работници за изграждане на сцената → светлина, сцена, лакомства за децата, инструменти	Красива сценография (пъстра за децата), много лакомства за тях → децата са много щастливи	Децата са в добро настроение и участват в нещо заедно с приятели.
Музикално видео (трябва да се запише филм по време на събитието) → тъй като „Приатели на рока“ трябва да се виждат във видеото → да се ангажира екип за заснемане	Ангажиране на екип за снимките	Мероприятието продължава 2-3 часа → филмовият материал обхваща общо 2,5 часа	Видеозаписите се преглеждат много прецизно и се анализират
Прави се монтаж на видеото – 30 сек.	Намира се приложение, намиране на компетентни работници	30-секундно видео	Представяне на краткото рекламно музикално видео → гласуване (анонимно, демократично)
Представяне на музикалното видео	Подготовка на въпросник за фийдбек за детската градина, показва се на приятели, на познати, на семейството	Сполучливо музикално видео	Анкета за клиентите
Публикуване, най-напред в социалните мрежи, след това – телевизионна реклама	В зависимост от желанието къде да бъде показано → отправяне на запитване до телевизионни канали	Положителни коментари на потребителите (напр. YouTube, Facebook), 30-сек. спот по телевизията	Повече запитвания от детски градини

➤ Указания за решения Проверка 2: Анализ на риска

Работни пакети	Риск	Вероятност (в %)	Мерки
Проектът се осъществява → рок концерт	Проектът не се възприема добре от родителите и децата, на децата не им е забавно, ако проектът не успее → не се заснема видео	15	Да се организира посещение в детски градини и да се проучи на място какво искат и е забавно за децата, какво им доставя удоволствие и т.н. Евентуално да се подготви въпросник и да се попитат самите деца.
Представяне на музикалното видео	Не се възприема добре в личната сфера и има вероятност детските градини да дадат много лош фийдбек.	25	Отделните части на записа да се одобряват периодично и да се търси обратна връзка. Това да не се прави чак след като видеото е готово → например да се попита предварително: Добра ли е концепцията за записа? или Трябва ли да променим нещо?
Публикуване Най-напред в обществените мрежи, след това телевизионен рекламен филм	Неочаквани допълнителни разходи; Търговци не искат видеото; преобладаващо негативни коментари в социалните мрежи	30	Да се пита интернет общността дали по принцип намира проекта за добър; събират се мнения и се вземат предвид; добре поддържан контакт с отделните търговци; набиране на офери за сравняване на цените.

➤ Указания за решение на Проверка 3: Изготвяне на лист за оценка

а) Анализ на съвместната работа на членовете на екипа

- **Управление**

Един екип си поставя сам целите, вместо да ги получи наготово, и решава заедно, вместо да приеме решението на ръководителя. Най-важното за сътрудничеството и съвместната работа в екипа е доверието към ръководството и между самите участници.

- **Цели**

Всеки екип се нуждае от ясни цели. Той може да работи независимо само тогава, когато членовете на екипа знаят какво трябва да се постигне. Ясни, еднозначни цели предпазват от недоразумения и дават опора и ориентация. Целите трябва да бъдат изработени съвместно → когато един екип си постави обща цел, то неговите членове се подкрепят и мотивират взаимно.

- **Задачи**
Свободата на екипа да работи самостоятелно се нуждае също и от структури → те предотвратяват опасността членовете да си работят нещо, без план, така че всичко да се прави по два и по три пъти. Да се изясни кой какви задачи поема и какво съдържание включват областите на отговорност.
- **Отговорност**
Да се определи „територията“ на действие на членовете на екипа. Всеки сътрудник трябва да знае точно докъде се простират неговите компетентности за вземане на решения и неговата отговорност.
- **Задължения**
Всеки от екипа трябва да може да разчита на останалите и трябва да е гарантирано, че задачите ще бъдат изпълнени → мениджмънт на договореностите (Да се подготвят основните данни, които екипът проверява редовно заедно. Така всеки знае къде се намира и може да се коригира, ако не се справя със своите задачи.)
- **Комуникация и информация**
Редовни срещи за обсъждане на проблеми и на напредъка → целенасочени съвещания. Приятелски тон на общуването помежду си и ев. определяне на стандарти от ръководителите, по които трябва да се ориентират членовете на екипа. Активно отношение към недоразумения и конфликти, за да могат те да бъдат решавани във възможно най-бързо срокове.
Договореност: резултатите от съвещанията се записват. Работните стъпки се документират разбираемо и важната информация се предава веднага.
- **Екипен дух**
Добра, изпълнена с доверие работна атмосфера и взаимна помощ и подкрепа → жизнено важни за успеха. Всеки отговаря за своята част от успеха и накрая не печели или не губи отделният човек, а целият екип. Освен това изпълненото с уважение и зачитане общуване един с друг е важно и за това, членовете на екипа да могат да се впишат в него с позитивна нагласа.

б) Възможни допълнения към въпросника за обратна връзка

- убеждаване чрез доверие;
- успяваше да анализира обективно проблемите и помагаше при отстраняването им;
- работеше повече от нормалното;
- помагаше при създаване на приятелска работна атмосфера;
- мотивираше екипа;
- поемаше много и важни за екипа задачи;
- представяше на екипа изпълнените задачи в срок.